

VEDAT

İmtiyaz Sahibi
Azmi Önakin

1-6-1938
Sayı : 11

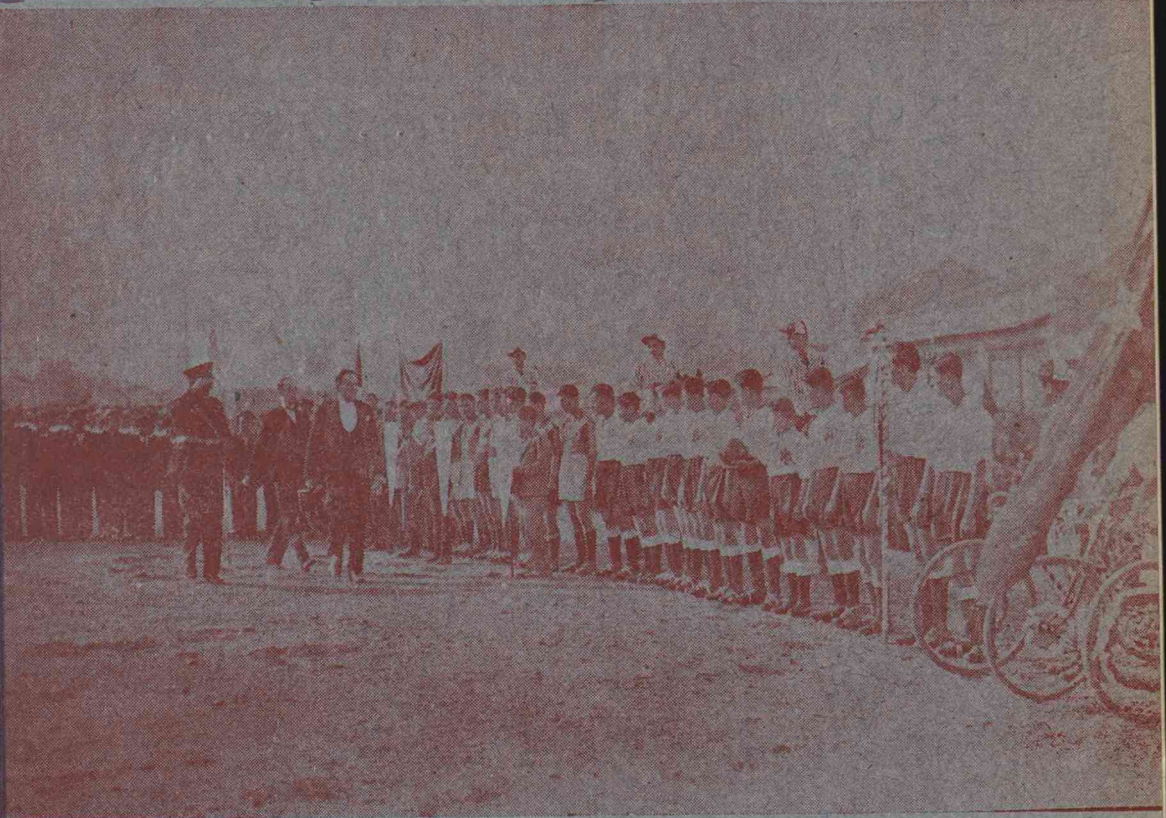
Yazı İşleri Direktörü
Mustafa Dümer

AYLIK

MANİSA

HALKEVİ

DERGİSİ

İlhamımız B. Dr. Lütü Kırdar 19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramında Manisa Sporcularını Teftiş Etti

DERELİ BASİMEVİ — MANİSA

VEDAT
11

DEĞERİ : 10 KŞ.

İÇİNDEKİLER

- 1 — Sayın İlbayımızın Söylevi
- 2 — 19 Mayıs spor ve gençlik bayramı, intibaları (M. DÜMER)
- 3 — 19 Mayıs Şiir (Kemal ÇAĞLAR)
- 4 — Üzüm bayramı (Cenap Refik ORKON)
- 5 — Ulu Cami (İbrahim GÖKÇEN)
- 6 — Halk Dili ve Duyguları (Bahadır DÜMER)
- 7 — Tarhala Obasını Tanıyalım (Avni ALTINER)
- 8 — Halkevi Çalışmaları (G E D İ Z)
- 9 — Şiir Yeşiltirmek, Murat Çayı (Nahit Nafiz ETGÜER)

MANİSADA İMAR ESERLERİNDEN STADYUM.

SEVGİLİ İLBAYIMIZ B. LÜTFİ KIRDAR 19 MAYIS MANİSA STADYOMUNDA GENÇLİĞE HEYECANLI NUTKUNU VERİRKEN..

19 Mayıs Bayramında İlbay Dr. Lûtfi Kırdar'ın Gençliğe Veciz ve Heyecanlı Hitabı

... Dünya Şeref meydanlarında İstiklâl marşını çaldıran'
Türk Bayraklarını Şeref direğine çektiiren gürbüz gençlerimiz,
Türk kanını, ATATÜRK'ün asil kanını taşıyan teknik saha
larda yetişmiş Türk Gençliğidir...

AZİZ MANİSALILARI

19 Mayıstayız.. Büyük Türk inkılâbının temel taşı attığımız tarihsel, en heyecanlı günü yaşıyoruz. Tam on dokuz yıl evvel Ulu Önderimiz, mübarek Anadolu topraklarına Samsunda uğurlu ayağını basmış, daima başlar üstünde, daima yükseklerde dalgalanmış olan şanlı ve şerefli TÜRK bayrağını aziz yurdun tâ ortasına dikmiş, esaret zincirlerini kırmış, parçalamış ve Türkün hakiki istiklâlini dünyalara ilân etmişti.

Mustafa Kemâl Samsuna çıkarken vatan ve ölüm dakikaları geçiriyordu. İşte bu ölün saatinde yaratıcı, diriltici ve yaşatıcı bir güneş gibi 19 yıl evvel tam bu günde bizim Önderimiz, bütün mazlumlar dünyasının imrendiği eşsiz ve benzersiz güneşimiz Mustafa Kemâl, Türk milletinin varlığına inanarak, onun tükenmek bilmiyen kuvvetine güvenerek Samsunda milleti kucaklamıştı...

Ve bütün dertli vatan da onu şefkatli

göğsüne basmıştı. Bu mukaddes birlik, bu heyecanlı telâki işte şu gördüğünüz hârikaları ve mucizeleri yarattı:

Tarihte hiç bir başbuğa nasip olmıyan bir kahramanlıkla birbiri ardınca İnönü harbi, Sakarya zaferi, Afyon ve Dumlupınar zaferleri oldu ve Türk evlâtları şu geniş ve zümrüd ovayı istilâ etmek isteyenleri önüne katarak, daima yükseklerde ve daima başlar üstünde dikilmeğe alışmış Türk bayrağını güzel İzmirin zümrüt sahillerine dikti. Kısa bir zamanda Samsuna yalnız başına çıkan eşsiz kahraman millî bir ordu ile İzmir'e yetişmişti.

Gençler sportmenler!

O esaret günlerini siz bir daha görmeyeceksiniz. Bunlar birer masal gibi, yalnız Türk gücünün bir şahidi olarak tarih sahifelerinde birer ibret lâvhası gibi duracaklardır. Şimdi Atatürkün ebedî eserleri vatanın dört bucağına Türk kudretinden istihkâm burçları örmüştür. O burçların en metini ise

Türkün çelik sinesidir.

Her yerden gelen refah ve saadetin şen, içten kaynayan temiz sesleri yüreklerimizde dalgalanıyor. Tütmeyen ocaklar, şimdi hayat dolu birer fabrika bacası gibi millî saadeti tamamlıyor.

Ve nihayet bu mümtaz vasıflı milletin içinden çıkan şanlı ordumuz var. Modern, motörlü, fennin bütün harikalarıyla bezenmiş, dünyaların imrendiği kumanda heyeti elinde, şanlı cumhuriyet ordumuz var.. Her şeyin üstünde, Atatürkümüze inanıyoruz. Ona güveniyoruz. Ve işte 19 yılda bizi 3-4 asır ileri götüren mucizeler ona inanın ona güvenin eserleridir. Atatürkün yeni baştan kurduğu bu vatan, bu yeşil Türk illeri, mutlu bir şenlik yuvasıdır, evet buna inanıyoruz

Sevgili analar!

O elemli, o hicranlı günlerde beşiklerini salladığınız yavrular, Atatürk rejimi içinde boy salmış, işte karşımızda şen, gürbüz, metin saflar halinde gururlu nazarlarımız önünde idman yapacaklardır.

Onları biz, en güzide itinalarla yetiştireceğiz. Devletin, cumhuriyetin, Halk Partisinin teşekkülleri ve onun faal ve mes'ul üyeleri onları Atatürkün mefkûresinde yaşayan neticeye erdirmek için vazife almışlardır. İşte 19 mayıs gününün spor ve gençlik gününün asıl sırrı bundadır. İnkilâbı yapan dâhi baş, çelik bir metanete, sağlam bir mesnede dayanmak ister. Bu sağlam mesnet Türk gençliğidir ve işte bunun içindir ki Atatürkün Samsuna çıktığı ve yeni bir vatani kurduğu bu günü spor ve gençlik bayramı ile birleştirmişizdir.

Size yapmakta olduğumuz bu stadyumda ideal bir gençlik yetiştireceğiz Burada türlü çalışmalarla kalitemizi yükselteceğiz. Bir taraftan nüfusumuzu arttırmak ve üretmekle beraber, diğer taraftan yetişen nesli ana ve babalar ve biz cumhuriyet hükûmeti müşfik ihtimamlarla sıhhatlerini her şeyden üstün tu-

tarak yetiştireceğiz.

Teknik sahada metotlu plânlar ile yetiştirilmiş Türk gençliği dünyanın bütün kitlelerine hâkim olacaktır. Onun işleyen ve sporla sağlamlaşan zekâsı bu hakimiyeti daima muhafaza edecektir.

Türk gençliğinin bu suretle çalışmasından doğacak büyük zafere misal mi istiyorsunuz ?

İşte Avrupayı ve dünyayı hayranlıklar içinde bırakan Türk binicileri, Türk suvarileri.

Suvarilerimizin Fransa ve İtalyada kazandıkları büyük muvaffakiyetlerin gururuyla kaban göğüslerimizde zafer müjdeleri aldığımız günden beri o kabartıyı halâ muhafaza ediyoruz.

Dünya şeref meydanlarında, istiklâl marşını çaldıran, Türk Bayraklarını şeref direğine çektiren gürbüz gençlerimiz, Türk kanını Atatürkün asil kanını taşıyan teknik sahalar da yetişmiş Türk gençliğidir. Onları sporun bütün safhalarında böyle, bükülmez ve çelik gibi yetiştireceğiz. Bu bizim Atatürke minnet borcumuzdur. Bu stadyumu bunun için kuruyoruz.. Buradan başlayan idman hareketleri sporcular! Sizi en şerefli sahalara gururla, vakarla daima başımız yukarda erdirtirecektir.

Sporun size vereceği büyük yenilmez metaneti burada ihraz edeceksiniz, bu kuvvet dünyada yegâne istinatgahımız olacaktır.. Sizin çalışkanlığınızın, faziletinizin yegâne kuvveti bu olacaktır..

Atatürkün gençliği! Şerefli çocuklar!

Her aile çocuğunu nasıl sever ve yetiştirirse büyük bir Türk ailesi olan millet te siz çocuklarını, gençliği öyle sever ve öyle yetiştirmek ister. Siz sağlam ve kuvvetli bir milletin aziz çocuklarıdır.. Hepinizin kanında ancak merdlik çalışkanlık ve fazilet dardır. Türk kanında dünyanın en temiz duyguları aşkla ve imanla çarpar. Daima kendi bilginize, kendi kuvvetinize ve kendi varlığınıza dayanacak ve güveneceksiniz.

19 MAYIS SPOR

VE

GENÇLİK BAYRAMI

— INTIBALAR —

Yazan : M. DÜMER

ARKADAŞLARIN NEŞRİYAT SAHASINDA YENİ ve KIYMETLİ ESERLERİ...

Bayramlara mahsus neşeli, şen bir gündeyiz. Yepyeni bir nesil, harıl harıl, stadyoma taşınıyor. Yeni stadyoma.. Bu yolcular güzel, temiz bandırma parkeleri üzerinden insan gibi ve göğüsleri kabarık olarak yürümekte ve caddeleri doldurmaktadır. On binlerce anlıyan ve duyan kalb ve kafa bir sel gibi akıyor. Ve stadyomda bir kısmı yeni açılan sahayı dolduruyor.

Saat "9". Herkes İstiklâl marşını, beraberce nefes alarak, birlikte kalbleri çarparak dinliyor. Tıs yok. Ve sonra sevgili İlbay Lütfi Kırdar'ın, tiz, çevik ve tannan sesi. "Sayın Manisalılar, 19 Mayıs'tayız..."

Diye kıymetli, tarihsel bir hitabeye başlıyor. Bu başlangıç o kadar heyecanlı ve o derece müessirdi ki bugünün kudsiyetini, bugünün önemini bilen ve anlıyan halkın gönüllerinde kolaylıkla bir sürur dalgalandırmıştı.

* *

19 Mayıs hakkında izahat vermeğe onun büyüklüğünü tasvire bu sayfalar müsait değildir. Ona ruhumuzdan yığın yığın heyecanlar doldurarak, kalemimizi türlü edebiyat sahalarında dolastırarak tasvirler yapabiliriz. Fakat bunların hiç birisi "19 Mayıs'tayız.." Diye hitap eden İlbayın gönülleri alan sesi kadar müessir, akıcı ve ruhlara işleyici değildir.

Okurlarımız, bu Gediz'e başyazı yaptığımız kitabeyi, İlbaylarına güvenerek, onun eserlerini ve kudretlerini görüp anlıyarak o kadar gaşolmuş bir halde dinlediler ki bunun üzerine fazla yazı yazmak, fazla söz söylemek, korkarım o ulvi heyecanı biraz incitir.. Onun için İlbayın bu hitabesini okuyunuz, bu çeşmeden akan hayat suyu sizin ruhlarınızı doldursun. Bu sizi hayatınız müdetince kandırarak bir bengi çağlayanıdır.

Az'iz okuyucular şu satırları bir daha okuyalım "Dünya şeref meydanlarında, İstiklâl marşını çaldıran, Türk bayraklarını şeref direklerine çektiren, gürbüz gençlerimiz Türk kanını

ATATÜRK'ün asil kanını taşıyan teknik sahalarda metodlu ve devamlı çalışmalarla yetişmiş Türk gençliğidir.. Diye veciz bir misalle iliklerimize kadar işliyen İlbay, bu dakikada stadyomda, hoparlörle kalblerimizi altüst eden, hatiften hitap eden semavî bir mahlûk olmuştu.

Bütün gençlik heyecan ve alkış içinde çırpınıyordu. İlbaydan hudutsuz vaitler aldılar.. Bu vaitler, söylenip te yapılmıyan yapılamıyan, başarılamiyan vaitlerden değildi. Bütün halk, yeni Parti binasını, bu mükemmel eseri, her gün şiir ve cazibe halelerine bürünen ve hoparlörleriyle sesli bir mana anlatan yüce Halkevini, bunların yanı başında Manisayı nazarlarımız içine alan ihtişamlı taraçlarıyla sıra alan kulübe, Manisanın çiçek tarhları ile senbülleşen o nefis, o zarif çamlığını, büyük Kız Enstitüsünü, o cumhuriyetin daima ayakta duracak güzel ve muazzam eserini, modern Memleket hastahanesini, cumhuriyet yoluna başka bir şeref, başka bir zevk veren büyük Kitapsarayı, az zamanda toz toprak halitaları yerine kenarları çamlar ve okalıptüslerle süslenen parke bulvarları gören, inanan halk, gençlik hakkındaki bu vaitlere de, candaa inandı. Ve inanan bir halkın, iş bilen ve muktedir bir devlet adamının yardımile nelere muktedir olacağını herkes ve hele Manisalılar takdir edebilirdi. Ve netekim öyle de oldu.

* *

Sonra kızlarımız, çocuklarımız, metodlu, komutali çalışmalarının olgun semerelerini bize gösterdiler. İlbay onlara istikbâlden vaitler veriyor, onlar, eserler göstererek bu büyük nutka cevap veriyordu. Orada ben inanan ve inandıran iki sembolü gördüm, sevindim, alkışladım ve bütün halk benim gibi, duyuyor, ve alkışlıyordu.. İşte 19 Mayıs 1335 te doğan bu güneş, 19 Mayıs 1938 de doğan ve bugünkü muvaffakiyetleri imrenerek seyreden güneşti. Onun bile bu neticeye 19 senede varacağını tahminde yanıldığını kabul ederim. O ki yer yüzünde türlü harika, türlü mucizeler, türlü zaferler görmüştü.

* *

Yazı arkadaşımız, Cenap Refik Orkon bize Türkiyede su ve ağaç meselesi unvanlı şöhretli bir eser hediye etmiş, çalışan Cenap günden güne feyizli eserleriyle neşriyat hayatımızı zenginleştirmektedir. Bu eser hakkındaki fikirlerimizi sonraya saklayarak şimdilik içerde bulduğum şu inci tanelerini buraya kaydetmekten kendimi alamadım:

“Orta Asyada yaşamış Kocatürk medeniyetinin kuruluş vaziyetinin kaybolması, Türk denizinin izah olunan şerait dairesinde kurumasından sonra başlar. Dünya çevresinin sulak yerlerine giden ve oralarda yerleşerek medeniyetlerini kuran Türklerin mahmul oldukları zekâ ve kabiliyet inkişafının bugünkü medeniyet temellerinin kurulmasında âmil olmaları bu sebeplerdendir.” Ve muhtelif mahitlerde yağın yağmur miktarlarını saydıktan ve ormanlı yerlerdeki yağmur ve su bolluğunu öğrendikten sonra müellif diyor ki

“İnanalım ki susuzluğa gidiyoruz. Yukarıda bahsettiğim rakamlarda susuzluğa gittiğimizi ifade ediyor. Bütün dünya memleketleri aynı endişe içinde kıvrılıyorlar. Buna karşı da su bolluğuna kavuşmak için memleketlerinde orman yetiştirmeğe çalışıyorlar ve muvaffak oluyolar.”

Görüyoruz, sayın Cenap Orkon en canlı nokta üzerinle kalemini dolaştırmaktadır. Fakat ne yazık ki mürettip hataları, bu yazıları çok yerde manaları anlaşılamıyacak bir vadi içinde dolaştırmış. Yazının kıyнетine ve güzelliğine karışan bu fesatlar eseri çok hırpalamış.

Orkon, bu yazılarını bize gönderseydi ona çok beğenilmiş bir eser hediye ederdik.. Ve bunu da bir külfet değil bir şeref sayardık. Çalışkan Cenabı candan tebrik ederiz.

* *

Yazı arkadaşımız Çagatay da sezen ve zevkli kalemile bize bir eser hazırlamıştır. Henüz basılmamış olan bu kitabın ön sözünü okuduk. Orada Çagatay bize meramını şöyle anlatıyor:

“İstedik ki her tarafı harikalarla dolu tarihimizi, altı üstü cevherlerle kaplı olan, yurdun göze çarpan ürünlerini, bugününü çok yakın bir dinde başından geçenleri resimlerle, şekillerle, rumuzlarla herkes anlatalım. İşte biz bu ruhla “Resimle ve resimli grafiklerle Türkiye”yi hazırladık.

Bu kitapta bizim yaptığımız iş; kitapların ve istatistiklerin verdiği malumat ve miktarları halk ve çocuk lisanına çevirmek ve bu suretle halk ve

19 MAYIS

B. KEMAL ÇAĞLAR

Bir gündü, türk yurdunun en talisiz bir günü;
Herkes andırıyordu öz yurdunda sürgünü.
Düşman sarmış dört yanı, her kalbi boğmuş
keder,

Biraz baş ka'dıranın hayatı elden gider,
Her yanda çaresizlik, umutsuzluk ve telaş,
Akmayı unutarak birikmiş gözlerde yaş.
Padişah taht peşinde, sinsi, hain ve alçak!
Biraz daha giderse her umud mahvolacak.
İstanbul bir zındandır: her yanda zulmet ve ah;
Yalnız bir tek köşe var: Milli mabed, karargâh.
Biri var tek başına düşünen, plân yapan,
Milletine en düşkün gününde bile tapan;
Milletmini içinden tanıyan, seven, sayan..

Yurda çöken kabustan bir tek odur yılmayan!
Bütün başlar delenmiş, harcanmış, bitmiş artık;
Bir tek onda umud var, bir tek onda iş artık...
Engin fikirleriyle enginde o; denizde;
Dönmez suları bile ateşe verseniz de!

Emsalsiz bir vuslatın en kestirme yolunda
„Millet“e kavuşacak bu yolculuk sonunda.
Diyorlar ki „Gemini yolda batıracaklar“
İrkilmiyor ve diyor: „Belki evet, ne çıkar?
„Ya millete kavuşur, ya yolda mahvolurum;

„Vatanımın önünde açılmış bir uçurum,
„Ben onu ordan çekmek, kurtarmak azmindeyim;
„Vatan elden giderse ben hayatı nideyim?“..
Fakat onun her şeyden kurtulması mukadder;
Nizarı bozuk dünya, beklemekte bir rehber;
Onunla dindirecek mazlûm dünya yasını..
Yüzüne fırlatıyor saraftın sirmasını,
Sıyrılıyor bir anda her arızı rütbeden;
Diyor „En büyük rütbem: Milletin oğluyum
ben“..

Atatürk! Seninleyiz, senin sayende varız;
Safında ve emrinde çekilmiş kılıçlarız;
Bak: kurduğun burçlarda bekliyoruz biz nöbet;
Emret: yıkıp yapalım; koşup ölelim, emret!
Emret: kanı çekilmiş damarlara dolalım;
Bir an senin izinden saparsak kahrolalım!

çocuklarımızın gözle ini, asık suratlı, soğuk rakamlardan, kallâvi yazılmış kitaplardan ayırarak. etrafındaki renk ve şekil âl mine bağlamağa öz-nmek oldu. hâdiseler, olanları rumuzlarla, bariz hususiy-teril, ürünleri ise şekillerle gösterdik. İstatistikleri bilgil-ri şekillendirdik, canlandırdık. Onları basit taslak resimlerle ifade çalıştık. Yaptığımız taslak resimli grafikleri ve resimleri birçok arkadaşlara, çocuklara halka gösterdik. Aldığımız netice bizi çok s vindiirdi..

Bu eserin yakında neşriyat âl mine çıkacağını memnuniyetle öğreniyoruz. Bu uğurda çalışan değerli arkadaşımızı tebrik bir vazif dir. M.Düner

Üzüm Bayramı

— Sayın İlbay Dr. Lütfi Kırdara —

Yazan : Cenap Refik ORKON

Yeşil başkışlarının ruhu açan genişliği,
Hülyalarım ve hattâ rüyalarım kadar sinmişti. Onun güzel ve hem ne kadar, içten doğan ve içlendirmek için topladığı esiri dalgalarının arasında biçimine koyduğu nadideliğinin bende bıraktığı derin ve ölmez bir sırrı vardır ki...

Ona ait anlatmak istediğim duygularla coşkun hayatımın, atılgan ruhumun sesliliği yanında, onun durgun ve safi bir aşkla gülümsemesini bir türlü unutamıyorum.

Bir tarafında yuntların şimli şarkıye doğru uzanan sırtlarında, hele gurubun pembe ve lâciverdi gölgelerinin soldan sağa ve sonra cenuba doğru raksanlığı yok mu?... Bağları arasında yeşil bakışlarının biriktirdiği yaprak dalgalarının üstünden aşan hafif bir rüzgâr bulutunun dolaştırdığı kokuları yok mu?... O yeşil dalgaların arasında uzanıp giden ince, dar bağ yolları yok mu?... Üzerinde şarkısını tamamlamaya çalışan güzel-lerin yediği üzümle kızaran yüzünde ilâhi bir varlığı yok mu?... Bunlar hep bunlar.. Onun herşeyi benim derin sevdalarımın ve derin hülyalarımın izleri olmuştur.

Gözlerim Manisa dağının sırtlarında na mütenahilik kadar uzayan bağların çerçevesi içinde lâcivert köklerinin üvesine akseden dalgalarından yoğurulmuş erguvani gölgelere dimdik duran bu yurt parçasının beni senelerle ruhlandıra ruhlandıra içime bir hayat katmıştı. Öyle ki; onun tebarüz eden göğsünde bütün şiiriyet ve ruhî zevkler bir yıldız gibi parlamakta devam etmiştir.

Hayatın bu sevgi gölgeleri arasında terlemeden, yorulmadan yürüdüğüm zamanları hatırladıkça ve hele ona dair birşey, bir

hikâye, bir yenilik bir mucize duydum mu... Ve hattâ onun yalnız adının bende ayandırdığı diriltici titremeler o kadar derin oluyor ki... Ne bileyim, hayatta anlatılabilen her şeyin yanında buna dair olanların anlatılamıyacak kadar derinlikleri, dilsizlikleri vardır...

Yalnız diyordum: Onun bende bıraktığı bir sır ince bir sırrı vardır ki; çalışkan milletimin, dürüst hayatında, zengin bir köşenin şuurln insanlığı yanında; senelerin bende bıraktığı bağlılıklar... Hep bunlar... Sanki ılık bir kış mevsiminde, sıcak bir yaz gününde de duyulan hep bunlardı.

Onun bugünkü sevgi ve ihtişamını yaratan varlıklı ruhunun üstünde hayat orkestrasının binbir ses çıkaran aşkını dinleyen kim?... Kim mi?... Bütün bir yurt. Bu ufak parçada her gün yeni yeni dalgaların tazelendirdiği hayat varlıklarının sesini dağıtmaktadır.

Lütfi Kırdarı kazanan Manisanın bahtı-yarlıklarını duymalı. Onda bükülmez bir iradenin yaratıcılığı vardır. Coşkun ve olgun hamleleri daima her gün bir yenilik doğururken güzel Manisayı imar ve ihya yolunda büyük eserlerinde birini de unutulmıyacak kadar canlı bir abide olarak armağan etmiştir. üzüm bayramı!..

Herkesin gülüp oynayacağı bir günü olmakla beraber daha ziyade başarılı bir kudret ifade eden bu bayramın manası çok büyüktür. İnsanın yaşamak için yemek, içmek ve çalışmak yolundaki refahının bugünkü dünya ekonomisi içinde tam manasile milli bir refah yolundaki gidişile olacağı tabiidir. Muhitinde ve yerinde bunu anlayan İlbayın tuttuğu

yolda bu varlıkları sıralamaktadır.

Yanan ve yıkılan bir şehrin ve bir ilin imarı yolundaki hareketleri yanında ekonomi kalkınmasının faaliyetlerini saymak hakşinaslıktır..

Türkler, tabiati ve tabiatın güzelliklerini severler Onda tabiatın sadegisi kadar kudretli bir temizlik ve benlik vardır ki.. O, bugün temiz ve asil ruhile emsalsiz bir dehadır. Yapar, düzeltir ve onun yarattığı renkler, çiçekler kırılmaz kayalar kadar sağlam ve kudretlidir. Güzelliği sevice ruhundaki dolgunluk ile kışın fırtınalarına, yağmurlarına, karlarına ve bütün soğuklarına karşı önünde yapraklarını açmak üzere renk renk çiçeklerin ve hafif bir rüzgâr dokunmasile eğilen yeşil dalgaların uyandırdığı iç açıcı bir kudretin hayranıdır. Baharı yeni bir ruh kadar sever; onda bütün ömrünün tazeliklerini toplar ve asırların çok gerisine kadar uzayan bahar bayramlarıle mutlu olmaktan geri kalmamıştır. bizim bugün "Nevruz" dediğimiz 21 Mart asırların bize kadar ulaştırdığı ve yalnız Türklerin bahar bayramıdır

Orta asyada yarattıkları ve dünyaya yaydıkları medeniyeti kabul eden yabancı milletlerde de bizim bu bayramın izleri vardır.

Üzüm bayramı .. Lûtfi Kırdarın Manisalılara açtığı ekonomik bir hadisenin tecellisidir. Şimdi o, içinde bulunduğu binlerce halk kütlesini önünde en büyük bir sevginin doğurduğu heyecanlarla dolu ve en yeni ve en şakrak bir gün hazırlanmıştır.

Kütüğünün üzerinde açık ve koyu renkli yapraklarının arasında gözlerini kırpıştıran salkımların berrak ve şeffaf bakışını yerinde seyredenlerin duyduğu zevki anlatmak kadar güç bir şey varmı? insanın ruhunu derinliklere kadar sürükleyen bu tılısımın önünde açılan yeni bir günü bayram diye kutlamaktan çıkan büyük manayı binlerce insanın yüzünde akan sevinci, gözlerinde parlayan neşeyi ekonomik durum yönünden

Yeşil Irmak
 Ak dağın eteğinden
 Geçiyor yeşilirmak
 Öperek bileğinden
 Kaçıyor yeşilirmak
 Köpürerek taşarak
 Dere' tepe aşarak
 Ülküsüne koşarak
 Uçuyor yeşilirmak
 N. Nafiz EDGÜER

de duyulan zevki kim tarif edebilir?

Yağmurların ve donların bazı yıllarda yaptığı felâketlerin doğurduğu ızdırapları yok etmek çarelerini ararken dünyanın en uzaklarındaki rakiplerile boy ölçen bu üzümlerin ne büyük manası vardır?..

Onu yaşatmak için bir İlbay kafasile, düşünüşile yarattığı bayramın kudretini bütün vatandaşların aynı duygusile aynı mesafe içinde çarpan kalbini bir bayramla tazeleyen Kırdara, ne mutlu. Büyük bir halk kütlesinin neşe dolu seslerini yurdun kalbi her köşesi dinlemişti. Uzakta ve yakında bütün gönüller onların arasında imiş gibi seslendi; bu sesler yükseldi ve yerin göğün esiri dalgalarında hâlâ devam eder bulunmaktadır.

Cenap Refik Orkon

Manisa Tarihi Üzerinde Etütler:

ULU CAMİ

VE

MEDRESESESİ

Yazan: İbrahim GÖKÇEN

1 — Manisanın en eski camii olan bu mabet şehrin güneyinde Sandikkale tepesinin yamacında, hakim bir mevkide yapılmıştır. Camiin bulunduğu mahalle eski tip evlerle doludur. Buradan bir parça yukarı çıkılınca eski Manisa kalesinin dış duvar bakayeleri ile karşılaşılır.

Camiin şimal ciheti şehre hakim bir sathi mail teşkil eder, Burası şimdi ağaçlandırılmaktadır. Yakında Manisa burada güzel ve havadar bir parka malik olacaktır.

Ulu cami, adı gibi heybetli ve sağlam olarak yapılmıştır. Kalın duvarları, kabartma ve serametik tezyinattan ari kemerli kapıları Bursadaki Ulu camii hatırlatır. Bu mabet Manisanın ilk fatihi Saruhan oğulları zamanında yapılmıştır. Cami ve medreseyi yaptıran Çelebi İlyas oğlu İshaktır!

Camie varmadan önce dar sokağın şimaline düşen harap hamamın adı da İshak Çelebi hamamı olduğuna göre bu mevkiin Saruhan oğulları zamanında bir mamûre olduğuna hükmedilebilir.

2 — Cami iki kısımdan mürekkeptir: 1 - Dış kapıdan girilince dört köşe bir avluya varılır. 2 - Buradan da diğer bir kapı vasıtasile camiin asıl içine geçilmiş olur.

Şimale bakan dış kapı basit kemerli ve yüksektir. Bu kapının üst kısmında ve oyma kemerin altında uzun bir satırdan ibaret olan kitabesi görülür. Yazısı süslü olan bu kitabeyi okumak isteyenler profesör B. İsmail

Hakkının (Anadolu kitabeleri) adındaki eserine müracaat etmelidirler: Kitabe kapının sağ höcresinden başlayarak cepheden geçtikten sonra sol höcrede nihayet bulur. Kitabenin nihayeti; mabedin banisi İshak Çelebinin adile inşa tarihi olan hicri 768 ve milâdî 1366 yılını ihtiva etmektedir:

Camiin avlusuna açılan ikinci kapısı da şarka bakıyor; büyük kapının daha küçük mikyasta yapılmış bir örneğidir. Yalnız bu kapıda kitabe yoktur Fakat bu kapının iki yanlarında eşikten dört metre kadar yüksekte karşılıklı iki katartmalı mermer görülmektedir. Eski bir binanın saçak tezyinatından alınmış olması çok muhtemel bulunan bu iki mermerin üzerlerinde nebati unsurlarla arslan şekilleri mutif olarak kullanılmıştır. Gerek bu mermerler ve gerek cami içinde sütun ve sütun başlıkları mabedin eski bir kilise enkazı ile yapıldığını göstermektedir. (Evliya Çelebi), yanlış olarak Saruhanbey camii dediği bu binanın eskiden bir kilise olduğunu söylemekte ise camiin kiliseden bozma olduğuna delâlet edecek bir işaret görülmemektedir.

Camiin birinci merhalesini teşkil eden avlu büyük kesme taşlarla döşenmiştir. Avlunun şimal şarkı ve garp cihetleri küçük kubbelerle örtülü, sayfiye şeklindedir. Ortasının üstü açıktır. Sayfiyeleri örten kubbeler dâmdan görülmaz. Çünkü üstü ayrıca ağaç bir çatı ile kaplanmış ve kiremitle örtülmüştür.

TARHALA OBASINI TANIYALIM

IO

Yazan : Avni ALTINER

Sayfiyelerin çatısını tutan (14) büyük taş sütun görülür. Bunların aralarında kemerler vardır. Sütun başlıkları birbirinin aynı değildir. Ve ekserisinde kullanılan nebati motifler Bizanslılara aittir. Garba doğru açılan bir ara kapısı vasıtasile bitişik medreseye geçilir.

3 — Cenuptaki kapıdan asıl camiin içine geçilir. Burası müstatil şeklinde bir arsa üzerine kurulmuştur. Zemin altı köşeli tuğlalarla döşenmiştir. Kapıdan girilince yan yana iki kalın ve köşeli sütun göze çarpar. Bunların arasından mihraba gidilir. Bu köşeli sütunlardan sonra sağ ve sola doğru birincileri çifte ve diğerleri teker olmak üzere mütenazır dört sütun daha bulunuyor.

Sütunların başlıkları sadedir ve yuvarlak olanları taştır. Daha ileride gene aynı tertipte iki sıra sütun yanlara doğru devam eder. Bunlardan sonra mihrabı ihtiva eden duvar geliyor. Cem'an sekiz yuvarlak ve altı tane silmeli ve köşeli kalın sütun bulunmaktadır.

Cami ortada büyük bir kubbe ve kenarlarda sütun ve kemerler üzerine dayanmış küçük kubbelerle örtülmüştür. Bu küçük kubbelerde renkli ve basit hattı tezyinat görülmektedir.

Mihrap basit ve küçüktür. İki tarafından çini pervazlarla tahdit edilmiştir. Mihrabın tarafeyninde iki yeşil porfir sütun duvara mümas olarak yükselmektedir. Bunlar da bir klise harabesinden getirilmiş sayılabilir.

Ağaç oymalı mimberi pek nefistir. Miminberin zemin kapısının başında usta ve Nakkaşinin adları yazılıdır: (Ameli Hazelmimber elhac Muhammet bin Abdülâziz... Nakşi Yusuf.)

Camiin sağ köşesindeki kısa ve kalın minarenin yan satırları yeşil, mavi, mor, sarı renkte çini tuğlalarla süslenmiş ve örülmüştür.

4 — Ulu cami medresesi: Buraya camiin

avlusundan ara kapısı ile geçildiği gibi sokaktan asıl büyük kapı vasıtasile de girilir. Bu cümle kapısının üstünde de tıbbi camiin kapısındaki tertipde yazılmış süslü bir kitabe vardır. Kitabe İshak Beyin adı ve medresenin tarih inşasile bitmektedir. Buradaki tarihi nazaran medrese 780 tarih bicrisinde yapılmıştır. (Milâdî 1378) kitabenin altında iki satırlık bir yazı daha vardı ki burada da medresenin mimarı (Emet Bin Osman) ın adı geçmektedir.

Profesör B. İsmail Hakkı Uzun Çarşılı, eserinde bu zatın (Nif) Kemal Paşa kasabasında bir eseri olduğunu kayıt etmektedir.

Medresenin dört köşe avlusu kesme taşlarla döşenmiştir. yanlarda ikişer katlı medrese odaları bulunmaktadır.

Cami, menderese ve hamama, aid kadim su tesisatı vardır. Medresenin şarkında cami divarına bitişik türbede dört kabir bulunuyor. Bunlardan büyüğü İshak beye, diğer üçü iki oğlula karısına aittir. Türbenin kapusunda bir kitap ve yanlarında kırmızı somaki mermerden mücellâ ve güzel iki sütun bulunuyor.

* *

Bu eski ve kıymetli Türk eserleri güzel Manisamizin tarihi değerini tebarüz ettiren hakiki şahidleridir. Büyük bir seyyah şehri vafına layik olan yurdumuz bunları korumakla hayli taktirkâr ziyaretçiler celbedebilir.

İbrahim GÖKÇEN

MURAT ÇAYI

Suphan dağın sisleri
Tülüdür Murat çayın
Köpüklü çağlayanlar
Gülüdür Murat çayın
Geçerken bülbül ağlar
Sümbüllü, ulu dağlar
Üzümlü, yeşil bağlar
Yoludur Murat çayın

N. Nafiz EDGÜER

Yemek yenmeğe başladı ve her çorba yendikçe bu Memet'inin, bu A'ının, bu kara oğlanın diye takdim ediliyor ve bütün sofralardaki yemekler hemen, hemen birbirinin aynı olduğu görülüyordu fakat on on beş tahta kaşığın birden dalıp çıkmasından herkese her yemekten ancak iki, üç kaşık almak kısmet oluyor, çorbalardan sonra başlanılan nohutlar doha sonra yoğurtlu kuru biber kızartmalarını diğer kuru sebze yemekleri takip ediyordu.

Etlere sıra gelince yeniden canlandılar ve istahlandılar hele saraylılar konunca oburlar avuçları ile yemeğe başladı bir parça alan kenara çekildi kırk şahirliyi doyuracak bu yemeklerden sonra ocağa kahve cezvesi sürüldü, bu cezve en az yarım okka su alıyordu.

Bayrakdar seslendi:

— Kahve şeker sırası kimde?

Delikanlılardan biri bakkaldan aldığı şekerle kahveyi uzattı ve,

— Yarın aşam sıra Hüsenledir: dedi. ocağın içinde asılı tavaya yirmi otuz kahve danesi atılarak tıngır, tıngır heman kavruldu ve kahve değirmeninde heman övütülerek büyük cezveye salındı.

Önce büyükler ve kilemliler içdi, sonra küçükler. Ve bir sefer daha döndü ondan sonra bir delikanlıda ortaya çay şeker koydu.

Gündüzün semaver tedariki unutulmuştu ocak, ta kaynayan emzikli su bardağına çay salındı ve emziğine bir mendil sarılarak bardak çayından isteyenler içmeğe başladı, diğer taraftan ocakta ısıtılan dümbeleklerde iyice gerildiği için gümbüremeğe başladı... Çeşitli zeybek oyunları oynandı.

O gün bütün kızlar komşu evlerine toplanmış nişanlılarını dinliyorlardı ve bir kaç percerelere kadar sokulmuş seyrederek türki çağırınları ve oynayanları gridekilere haber veriyor ve münavebe ile yavuklularını keyifli keyifli seyrediyorlardı, hatta şu oyunu isteriz bu türküyü söyleyin diye küçük kardaşlarıyla haber gönderecek kadar ileri gidenlerde vardı, işte istenen türkülerden birisi

çağırılmağa başladı hiç olmazsa güftelerini size bildireyim.

Yürü güzel yürü saçın sürürsün
Aç göysünü kar memem görünsün
Evvel benimdin şimdi kimirsin
Karşıdan bakan ben o'aydım
Elâ gözlerini öpen ben olaydım

*

Karşıdan karşıya merhaba olurmu
Beri gel yüreğindeki derdi bana söyle
Baban keramet sahibi ise keremet
Kerem sahibi sen değilmisin

*

Yavrum misk ile şarap beğenmez
Tatlı uykulardan sırsam uyanmaz
Bu isteklerine hazne dayanmaz.
Kızken sardığım sen değilmisin

*

İlâhi s vdiğim nedir muradın
Vardın ellerle zevkin aradın
Cehennem olsun yerin cennet bulmayısın
İlk sevdiğim sen değilmisin

*

— Dehho yaşayın... Devam arkadaş'ar vur
dümbegi ulan korkma patlasın. Üç dümbelek iki
bağlama ve beş şarkıcı.

— Yeniden coştı...

Yalancı dünyanın ötesi ince
Bülbülün arzusu güle gence
Bir güzelin kendi gönlü olunca
Arayıp tınhada bulması vardır.

*

İnişe giderken cavsın lüküşlüm
Yokuşa giderken keklik sekişlüm
Köşküne oturmuş doğan takışlüm
Harkezin böyle bir sevdiği vardır.

*

Yarım bahçelerde bülbüller üter
Senin verdiğin dert bana yeter
Bu ayrılık bara ölümden beter
Bana hayat veren o nazlı yarıdır.

*

Uzun kavak gibi uzundur boyu
Huriler gibidir güz-İlir huyu
Taze fandanlar gibi incedir beli
İzmir şekerinden tatlıdır dili
Kalmadı sabrım kana lım ben her gün ağlarım
Yarın hakkın divanında söylerim bir gün olur
Bundan sonra daha birçok türkiler söylendi;

fincan yüzük oyunları oynandı, arı çıkarma koca
bahçovan gibi eski devir tiyatro ihtiyacını karşıla-
mak için eskiden kalma oyunları oynadılar.

Gece ilerle niş sabah yaklaşmıştı kalktılar ve
birbirlerine

— Allah verede yarın kar erimese güneşde
kar topu oynayanları seyredebilsek diyerek da-
ğıldılar.

*

— Enne hali kar topu oynamaya
— Kız benim alışam yakışım kınalar tutma-
mış.
— Kaşların yavuz tutmuş merak'ınma yeter.
— Hadi Ayşe mollarda birikdiler bizi bekli-
yorlar.

Bütün genç kızlar giyinmişler altınlarını tak-
mışlar, saç'alarını ince ince örgülere ayırmışlar, kaş-
lar çekilmiş, kınalar yanılmış hepside güzel koku-
lar sürmüş'erdiler.

Onlarda oraya g-liller, nihayet yola çıktılar.
kös başında akşamdan gönderdikleri t le sarılmış
ve kışın ola içinde açdırılmış karanfilleri göğüs-
lerine takmış, nişanlılarını görünce önlerinden geç-
mek ay p olduğu için yukarı yola saptılar, geniş
bir dam üstüne geldiler ve iki tarafa ayrıldılar.
Bu sırada delikanlılar'a yüksek bir dam üstünde
oturmuşlar sevdiklerini gözetliyorlardı.

Kınalı eller beyaz karlara daldı ve iki tara-
şen kahlkahalar atarak birbirlerine ezelden düşmanf
mışlarmış gibi boyuna kar topı yapıyorlardı.

Bu arada ara sıra eğilirken açınarak saçınarak
nişanlılarına bakıyorlardı bir aralık oyun kız şlı
bir taraf kaçnağa başladı, bunu fırsat sayan deli-
kanlılar da (Türkün ezeli varlığında olduğu gibi)

zayıfa yardım etmek hevesine düştüler ve

— Zayıfa yardım, zayıfa yardım diye ba-
şarak onlarda hazırladıkları kar toplarını galip
rafın üzerine bir bir ardı sıra yağdırmağa başla-
lar, fakat zayıfa yardım diye bağırarak delikanlılar
her biri nişanlılarını vurmağa çalışıyordu, onlar
mukabele ettiler, delikanlılar daha fazla sıkıştı-
ca zaten soğukdan üşüyen kızlar bunu vesile
yarak evlerine dağıldılar;

Delikanlılardan biri:

— Sadıç'ar acele ettik hepsini kaçırdık yap-
madık, yarın kar erimezse hep bir yere düymü-
lüm yarın kar karşıya geçip hepsini kaçarken çevir-
lim.

— Ali senin Atike hepsine bedel amma da y-
rıştırıyordu ha.

— Ya sadıç senin Dudu yanlışlamayan ban-
öyle bir top yapırdı ki içinde taşmı vardı bi me-
az kaldı bayılayazdım.

— Hadin odaya gidip ocağı yakıp ağşam (co-
gul) oyunu oynayalım olmamı?

— Hadin bakam gidem.

Kar yine lâpa, lâpa yağmağa kış beyaz kürkü-
nü bir ihtişam y pmağa, dışarda kimse bırakma-
mak azmi'e de fırtına haykırmağa başladı.

Sanki bu pamuk yığınlarla uçamayan kuşlar
gibi insanları da yıldırma kimseyi odadan dışarı
çıkartmamak iddiasında..

Bir kaç yaramız evlerinin önünde gündüz ağa-
baylerinin yaptığı gibi bir birine kar topu atıyor,
koca şul kuşağı boynuna kulaklarına sararak yalnız,
ağzile gözlerini dışarda bırakan müezzin akşam
ezanını minareye çıkmayarak cami avlusunda oku-
du..

Artık sokaklar tenhalaşmış ve yağmakta olan
kardan ayak izleride gaip olmağa başlamıştı.

On günlük yemi güveyi olup bal aylarını ya-
şayan çömezlerden hafız Mustafa da büyük bir si-
ni üzerinde dolu sahanları başında taşıyan bir
alamla birlikde elinde ekmek çıkısıle müderris ve
vâiz Gaffar efendi bir hafta sonra sıranın kimde
olacağını her vakit hesap ettiği halde top sakalını
sol elile tarayarak gelenleri karşıladı.

— Oğlum Hafız aş sırası bu gün sendemiydi

— Yırtık Ramazandan sonra bizde lır hocam.

— Yemek yetecekse müftü efendi ile imam,
müezzin bak akşam namazında bulunan hocalardan
olanları da öğlede gelin kızımızın yemeklerinden

nimetlensinler...

Çömez yanında adama yeniden bir şeyler ge-
tirmesini tenbih etti ve kendidde acele abdestini
alarak camie girdi...

Akşam namazından sonra yeni gelinin kınalı
ellerile pişirdiği sanılan hakikatte kaynanasının
hazırladığı envai çeşit yemekleri tika basa yidiler.
Duadan sonra sigaralar tellendirildi dini mübaha-
selere ber mutat başlandı..

*

Medreseden pek de uzak olmayan basık tavan-
lı ve gündüzden beri sigara dumanile dolmuş de-
likanlı odasında bu gece mutaddan fazla bir gala-
belik var... Çünkü yukarı odadan Hasan usta bu
oladan Ölek M-hmedin iddialı horozları güleştiri-
ilmiş ve ödek Mehmedin horozu mağlup oldu-
ğundan kurban için beslediği karagöz kuzuyu-
anasının kardeşine gitmesinden o gün heman isti-
tife edilerek kesilmiş ve ar uğruna arkadaşlara
un helvasile lirlikte ziyafet çekilmiş ve hep birlikte
iki ola yararı bir araya toplandığından delikanlı
odası ağzına kadar dolmuşdu tifti geçinmeğe alış-
mış kör Recep, Gökgöz ali, Kırço İbrahim ikinci
bir kuzu yemek için fıs kosa dalmışlar hileler dü-
şünüyorlardı. Odada tam 23 kişi idiler ne yapıp
yapmalı bunlardan birini kafeslemeli, yarın akşam-
ki ziyafeti hazır'amalı diyorlardı. Birden kör Recep
atıldı.

— Sadıçlar bu akşam Yongul oyunundan vaz-
geçelimde pek zor emme tam havası körebecik
oynayalım nasıl kendine güvenen varmı?..

Bana kalırsa yine Hasan usta ile laz Atif bu-
nu yaparlar.

— Ule İncep şu oyunu ilkin anlat somadan
misafirimiz Ali efendide öğrens'n. Etraftan anlat
anlat sesleri üzerine olanın ortasına geçti, bağ-
daş kurdu, uzun bir nutka hazırlanır gibi düşündü
güldü bir sigara yaktı anlatmağa başladı.

— Şehirliler buna dilsiz oyunu diseniz daha
iyi olur derler bilmem neden biz körebecik deri.
Şimdi iki baş olacak bir baş ne yaparsa öteki baş-
da yanına seçeceği üç arkadaşla hiç söz söyleme-
den onu taklit edecek. Etmezse veya ağzını açır
itiraz ederse o sadıç gaip edecek kuzuyu toslaya-
cak... Açıkcası yarın akşam hepimizin karnını do-
yuracak...

Her taraftan Hasan usta, Atif imanı yoklar
ortaya çıkan bakalım bu defa kim aldanacak sesle-
ri yükseldi: metelik havaya atıldı turamı, yazımı

bak lıdı nihayet Hasan usta emir ediei laz arifte
taklitleliği kabul etti ve yanına şimşir Hüseyin
gökgöz Aliyi, kartal osmanı seçti..

Kör recep kırço İbrahim ve ödek Mehmet de
hüküm seçildiler..

Evvelâ oda içinde başladılar anadan doğma
soyunup oynadılar.. Hasan usta ne yapsa hebsini
yaptılar.. Sonra e ayazda minareye çıktılar olmadı.

Ağaca çıkıldı çıktılar, çamur yedi yidiler
Kül yuttu yuttular hap taklit ettiler ve itiraz
etmediler.. Her iki tarafı icap ederse hayatlarını
vermeğe şafak sökse bile inada devam etmeğe fa-
kat kuzuya vermeğe azmetmiş görünüyordu. Sanki
dedikleri ağızlarını bıçak açtıyordu.

Nihayet Hasan usta son bir gayretle kırk oluk-
da suya yatmakla da bir şey çıkaramayınca kar te-
ünde çıplak yuvarlanacağı diyerek karşısındaki-
erin itirazını beklemeden soyunmağa başladı. tak-
litçi dilsizlerde arkasından titreye titriye seğırtti-
ler.

Hafız Mustafa zaif, cılız 12 yaşında hafızlığını
dinletmiş ömründe hocalarının yanından ayrıl p
kahveye çıkmamış delikanlılara karışmış onların
âdetlerinden uzak kalmış bütün günlerini medre-
sede geçirmiş korkak saf 25 yaşlarında bir adamdı.

O gece yemek'en sonra mübâhase döne dolaşa
cin, peri, şeytan hikâyelere birbir arkasına anlat-
tıkları hikâyelere yatsı namazından sonra da de-
vam edilmiş bu mübahaseler uzadıkça uzamış ge-
cenin yarısı olmuştu: Akli fikri evdeki yeni gelin-
de elin hafız bir türlü söz bitirilmeden bu çeneler
yarısı sona ermeden müsaade istiyemiyor, biri bit-
meden birine başlanılan bu hâdis'er hikâyelerde
onu çok fena korkutmuş hafız tertip titretmeğe
başlamıştı..

Eve nasıl gideceğini düşünmeğe dalmıştı:

Hale müftünün gençliğinde karlı bir gece vi-
ranlıktan g çerken birkaç çıplak gölgenin kendisi-
ni eve kadar takip ettiğini ve ardına bakmıyarak
çarpılmaktan kurtulduğunu söylemesi hafızı sarart-
mıştı bile...

Çünkü o da bir viranlıktan geçecek!.. Gece de
karlı değ lmi id?..

Ancak gece yarısından bir saat sonra hocalar
mangalın dö dincü defa sönmesi üzerine dağıl-
mışlardı.. Hafız Mustafa evinin yolunu tutmuş gi-
diyordu, Evi medreseden oldukça uzaktı.. Fakat
aksilik karında müthiş surette sancıl nmağa baş-
ladı.. Çar ne çar yol üstünde dere kıyısındaki he-
lâya girdi.. Çıkınca dereyin uğlusundan gecenin
sessizliğinden daha fazla ürpeldi, korkmağa baş-
ladı..

Bu yüzden acele ederken kuşağının bir ucunu sarmağı unuttu ve kuşak sürüklenmeye başlamıştı korkudan mütemadiyen yasin şerif okuyor ardına bile bakmayordu.

Sürüklenmekte olan kuşağa hangi yaramaz çocuğun attığı veya hangi avladan "ör-güden,, rüzgarın sökerek yolun ortasına sürüklediği dikenli bir kara çalı hafızın güveyilik ipek kuşağına takılmış ve yürürken çırt çırt, çırt diye gürültü çıkarmağa başlamıştı.

Bunun üzerine hafız ardına bakmadan bütün kuvvetiyle koşuyor.. Koşuyordu..

Henüz yüz metro koşmamıştı ki önünde müftünün bahsettiği hayaletler belirdi ve beş anadan doğma çıplak adam karın üstüne heman diz çoktüler. Önlerinde bir danesi vücudunu karla oğmağa başladı, diğerleri de taklit ediyordu.

Hafızın kalbi duracak gibi çarpıyor korkudan yüksek sesle üçüncü defadır yasini okuyup ufleyordu nihayet seslendi.. Cevap veren yok.. Hiçbir hareket yok sanki onu görmemişler gibi işlerine devam ediyorlardı.. Aceba müftü efendinin karşısına çıkan bunlarmıydı tamam beş kişiydi. Ve sağ tarafta viranlık ta vardı.. Titreye titreye tekrar üç kulhuvallahı okuduktan sonra kısık bir sesle

— İnmişiniz, cinmişiniz?..

Yine cevap verem, aldirış bile eden yok daha fazla korktu bütün kuvvetile uzakların, dan hızla geçerek uzaklaşmıştı.. Koşuyordu ve eve yaklaşıyordu..

Arkadaki çatırdı kesilmemiş daha fazla artmış üstelik kakkahalar da geliyordu.. Demek şeytanlar takip ediyorlardıha.. Eve geldi anahtarı güçlkle çıkardı kapuyu süratle açtı.. Herkes uykuda.. Kapudan içeri girmesile kapatması bir oldu.

Hızla yürümek istedi fakat bırakmıyorlar-

di. Biraz zorladı belinden yakalamışlardı bir feryat kopardı düşmesile bayılması bir olmuştu.. Evin halkı uyanıp koşular ve Hafızın sırkan kuşağının ucunun çalı takılmış olduğu halde kapu aralığında kaldığını ve onun bunu düşünemeyerek cinler tarafından tutulduğunu sanarak bayılması üzerine gül sularıyla, şerbetlerle Hafızı ayılttıkları zaman bütün komşular Hafızdan gelen çok pis bir kokudan dolayı baş ve şehadet parmakları ile burunlarını sıkıyorlardı.

*

Tesadüfen dilsiz oyunile çırıl çıplak Hafızın önüne anlattığımız şekilde çıkan laz Arifle arkadaşları ve Hasan usta zavallının bu yüzden tam iki ay hasta yatmasına sebep olmuşlardı.

*

O gün Hafızın ziyaretine gidenlerin çoğu bahsı kaybeden Hasan ustanın furunda pişen kara kuzusunun lezzetini düşünerek ağzılarını sapırdatıyorlardı.

Bu gün hala bu oyun köyde oynanıyor fakat karda çırıl çıplak gezecek eski baba-yiğitler ve kuşağını kıstırıp can kurtaran deye bağırın kakadayılar!.. Görülmeyor..

(Arkası var)

TASHİH ve ÖZÜR

1 — 5 inci sahifenin 28 inci satırında Üvesinde kelimesi Ovasında olacaktır.

2 — Yerimiz kalmadığından (Manisa Meşhurları) adlı yazılarımız gelecek sayıya bırakılmıştır.

HALKIN DİLİ VE DUYGULARI

Bize Bahadır Dümer, yeni erlerden mâniler, koşmalar derlemiş onları seve seve sahifelerimize alıyoruz. Ve devamını çok arzu ediyoruz.

Bunlar sıla kokusile hasretlilerini arayan yavruların gürbüz bağırklarından fıskırmıştır.

Onlarda vezin ve ahenk belki düşüktür, fakat bütün duygu bütün şırdır..

Külsüz ateşi bülbülsüz güle benzeten ve her gün yârinin hasretile ağlayan, yârin koynunda karanfil katmerlerini bulan ve güzelliğine güvenen, manilerinde türlü hislerin cilvelerini ve cümbüşlerini gösteren, içi, dışı gibi saf sadık Anadolu Köy lüsünün, erlik çağına ayak basmış yavruların safiyetle coşuşlarına hazla ve seve seve bakın:

Ateşim var külüm yok
Gül idim bülbülüm yok
Sana hasret kalalı
Ağ'amadık günüm yok.

*

Karanfilin katmeri
Al koynuna yat beni
Sevdiğinden çirkinsem.
Tut kolumdan at beni

*

Tarlada biter ekin
Aldırdım elimdekin
Derler benzin ne solmuş
Bilmez'er gönlümdekin

*

Mektup yazdım acele
Al eliae hecele
Mektup ben im sevgilim
Al koynuna gecele

*

Kara kaytanım ensiz
Günlerim kara sensiz
Yılan girsin koynuna
Nasıl yatarsın bensiz

Derleyen : Bahadır DÜMER

Şu dağın yoluna bak
Çiçeğin moruna bak
Elem çekme sevdiğim
Her işin sonuna bak

*

Bülbülün yuvasından
Su içtim kovasından
Nerelere gidem ben
Bu aşkın sevdasından

*

Ak üzüm parmak gibi
Eridim kaymak gibi
Sen gurbete gideli
Kurudum değnek gibi.

*

Ufaktır kara üzüm
Dokunur sana sözün
Sen yanımdan gideli
Kan ağlar iki gözüm

*

Kara kazan koldadır
Yarım uzak yoldadır
Bağırsam sesim yetmez
Dağlar aramızdadır.

*

Tatlılardan bal tatlı
Meyvelerden nar tatlı
Ana, baba sağ olsun
Hepisinden yar tatlı.

MAYIS AYI İÇİNDE

Evimizdeki çalışmanın ana hatları

1 — Evimize mayıs ayı içinde 10241 bayan 18490 bay olmak üzere 28731 yurtdaş gelmiştir. Kitapsarayımıza okuyucu olarak gelen 2540 yurtdaş bu sayının dışındadır.

2 — Kitapsaray şubemiz köylerde açtığı okuma odalarına kitap, dergi, gazete mübadelesine devam etmiş ve kitap odamıza bu bir ay içinde 32 kitap ve 68 dergi gelmiştir. Muntazaman alınmakta olan yedi adet günlük gazeteye ilâveten yeni çıkan Yeni Sabah gazetesinde atone kayt olunmuştur.

SAYIN İLBAYIMIZIN HİTABI

(Baştarafı 1 inci Sahifede)

Yüksek bir nesil yetiştirmek idealini her fırsatta ön safta tutan Atatürkün bu emir ve arzularını yerine getirmek için bu stad-yum kurulmaktadır. O, sizin demir elleriniz içinde en emin bir kuvvet kaynağı olacaktır.

Senelere taksim olunmuş muntazam bir program halinde onu her gün beraberce tekemmül ettireceğiz. Türk genci faziletin kendisidir, Türk genci yigittir, merddir, babası gibi yigit ve merddir... Bilgi kaynağıdır. Onun her sahada ideal bir adam olması için Türk ailelerinin, cümhuriyetin göze aldırması yacağı bir fedakârlık yoktur.

Bütün millet umumî saadeti daima metotlu ve plânlı çalışmalarla muhafaza etmektedir.

Tarlada, bağda, evde, iş sahnında, okulda, masa başında ve stadyumda, hulâsa her şeyde teknik çalışma, plânlı mesai, ideal gönül birliği.

Yurddaşlarım,

Yurdun kurtuluş bayramıyla, gençliğin spor bayramının kucaklaştığı, bu sevinçli ve iftiharlı günde aziz Manisalılar, bayramlarınızı kutlular ve anaların, babaların, kardeşlerin bizimle birlikte bu şerefmeşdanlarında manevî ve maddî el birliği edeceğine emin

3 — Dil edebiyat tarih şubemiz programlı çalışmalarına devam etmiştir.

Mayıs ayı içinde Evimiz Başkanı Azmi Önakin tarafından (Çocuk ve ana sevgisi) (Radyo ve radyoda kazançlarımız) ve (Kırşehir zelzelesi karşısında vatandaşlık vazifelerimiz) konularında üç ve Kız Enstitüsü direktörü Bayan Neyir Hızal tarafından (Genç kızlarımız ve terbiyesi) konusunda olmak üzere dört konferans verilmiş ve bu konferanslar radyo ile şehre yayılmıştır.

Edebiyat gecesi toplantıları mevsim münasebetile tamamen radyoya intikal ettirilmiş ve bu bir ay içinde iki defa radyo edebiyat gecesi yapılarak, radyoda halka halk türküler, maniler, halk masalları, şiirler söylenmiş ve zengin bir program tatbik edilmek suretile halk edebiyat geceleri radyoda yaşanmıştır.

4 — Ar şubemizin kursları muntazaman devam etmektedir. Şube üyeleri radyo neşriyatı dolayisile evindirici bir durumda faaliyetlerini arttırmışlardır. Muntazaman yapılmakaa olan radyo neşriyatımızda, bu şube kendine ayrılan mühim yeri tamamen doldurmakta ve koro halinde, orkestra ile, münferit olarak keman ve mandolinle müzik faaliyeti yapılmaktadır.

5 — Sosyal yardım şubemizin sistemli yardım işleri de muntazaman yapılmaktadır. Tahsillerini bu şubemizin yardımıyla yapmakta bulunan lise ve orta okul taleberinin son okul taksitleri ödenmiş diğer her ay yapılmakta olan maddî yardımların hepsi tamamlanmıştır. Şubenin Kırşehir felâketzedelerine yardım için radyo ile yaptığı neşriyat devam etmekte ve iyi neticeler alınmaktadır.

oldugumu tekrar ederim.

Yaşasın spor...

Yaşasın inkılâp...

Yaşasın ATATÜRK..

6 — Gösterit şubemizin faaliyeti devam etmektedir. Bu aylık gösteri faaliyeti radyoya tahsis edilmiş ve muayyen gecelerde radyo ile Akından, Himmetin Oğlundan, Özyurttan Aynaroz Kadısından muhtelif parçalar temsil edilmiştir. Şube radyo temsillerine büyük bir ehemmiyet vermekte ve bu iş için muhtelif eserlerden kısa parçalar seçmektedir. Şube buyıl repertuarında temsil ettiği piyesleri haziran ayı içinde ilçelerimize giderek temsil edecektir.

7 — Kurslar şubemizin faaliyeti devam etmektedir. Kurslara devam eden millet okulları öğrencilerinin sınavları başlamıştır.

8 — Köycülük şubesi faaliyetine devam etmektedir. Bu bir ay içinde Gümölceli, Koldere, Hacırahmanlı köylerine iki defa köy gezisi yapılmış, ayrıca elli kişilik bir kafile halinde Bergamaya Kermes münasebetile zengin programlı bir gezi tertip edilmiştir. Şube köy kalkınma kanununun köylülerimize verdiği ödevleri belirtmek yönünde faaliyetlerine muntazaman devam etmektedir. Manisa pazarı münasebetile perşembe günleri şehrimize gelen köylülerimiz eve davet edilmekte ve kendileriyle faydalı görüşmeler yapılmaktadır.

9 — Spor şubemizin çalışmaları bilhassa Mayıs ayı içinde çok verimli bir durum almıştır. Evimizin koyduğu kupa münasebetile dört kulup arasında yapılmakta olan futbol maçlarının son ikisi Bozkurt spor, Yıldırım, Sakarya, Okspor kulüpleri arasında yapılmış ve 19 Mayıs Gençlik ve Spor bayramında finale kalan Yıldırım spor kulübüne Sakarya spor kulüpleri karşılaşmış ve Yıldırım spor kulübü galip gelerek Halkevi kupasını almıştır.

Kupayı sahada coşkun spor tezahuratı içinde galip takıma Sayın İlbayımız vermişlerdir.

Şubenin Atlı spor faaliyetleride muntazaman devam etmektedir. Bu bir ay içinde Manisa - İzmir şosesi ve Akpınar mevkilerine olmak üzere yirmi dört kişilik kafileler halinde iki atlı spor gezisi yapılmıştır.

Güreş spor faaliyetleride bu ay içinde artmış bir haldedir. Evimiz spor sahasında

ihzar edilen güreş sahasında her gün ekzersiz çalışmaları yapılmakta civar köylerden bu spora elverişli olan yurttaşlarımız davet edilerek çalıştırılmaktadır.

Ayrıca sporun atletizm kısmında da faydalı çalışmalara başlanmıştır. Futbol maçları için konan knpa maçları nihayet bulmuş olduğundan şube yeniden dört kulüp arasında atletizm müsabakaları yapmağa karar vermiştir. Kulüblerin mes'ul murahhaslarla mütereken geniş bir program yapılmıştır. Önümüzdeki ay içinde atletizm müsabakalarına başlanacaktır. Ayrıca genişletilen evimiz spor sahasında yeni bir Basketbol oyun mahalli yaptırılmıştır.

Memleket spor işleri üzerinde nazım bir durum alan spor şubemizin faaliyetleri memleket gençliği için çok faydalı olmaktadır.

10 — Bu ay içinde orta okul öğrencilerile Dil, Tarih, Edebiyat şubesi arasında işbirliği kurularak evimizde Türk tarihi ve zehirli gazlar mevzuları üzerinde müştereken büyük bir sergi açılmıştır. Sergi 19 Mayıs Gençlik ve spor bayramında açılmış ve on gün açık bırakılarak 29 mayıs günü kapanmıştır bu müddet içinde sergiyi hemen hemen bütün Manisalılar gezmişlerdir. Bilhassa orta ve ilk okul öğrencileri öğretmenleri nezaretinde evimize gelerek sergiden faydalanmışlardır.

11 — Evimizde bu bir aylık müddet içinde başka kurumlara ait 48 toplantı 4 genel toplantı kayt edilmiştir. Yine bu ay içinde beş defa çay ziyafeti ve bir nişan ve bir de nikâh töreni yapılmıştır.

Ayrıca ikinci muntaka etibba kongresi da evimiz Salonlarında akdedilmiştir. Dört komşu vilâyetten 100 dan fazla doktorun iştirakile yapılan kongre üyeleri şerefine bir yemek ve bir de çay ziyafeti verilmiştir.

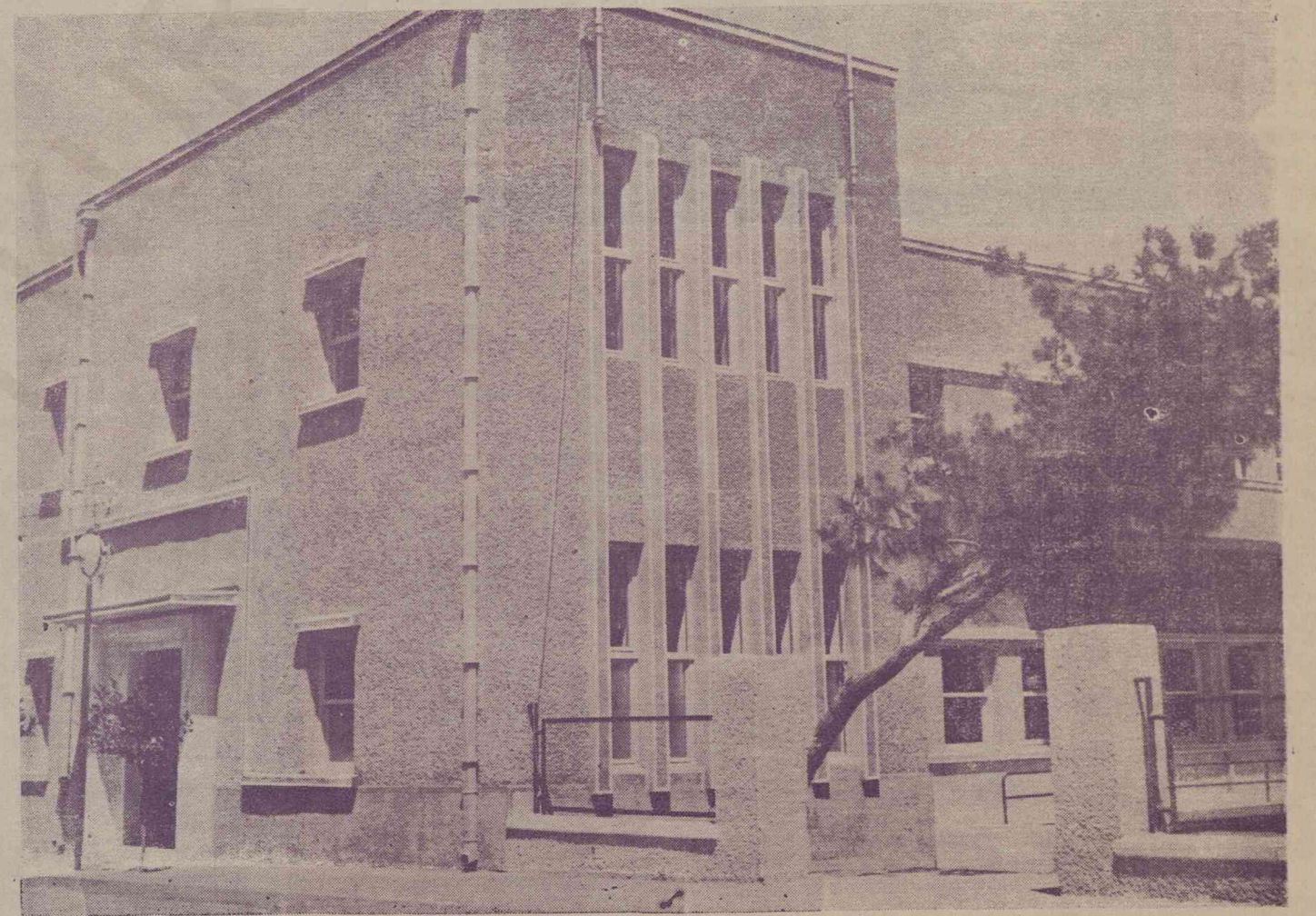
Genel Sekreterlikten Evimize gönderilen Ankara Kömür Sergisi filmi bir haftadan beri Şehir sinemasında halka parasız olarak gasterilmektedir. Hemen hemen bütün Manisalılar bu güzel filmi görmüşlerdir.

12 — Evimize bu bir aylık müddet içinde yeniden 12 Bayan 14 bay olmak üzere 26 yurtdaş kayt edilmiştir.

HALKEVLERİ DERGİLERİ

HALKEVNİN ADI	DERGİNİN ADI	KAÇ GÜNDE BİÇİKTİĞİ
Adana	Görüşer	Aylık
Afyon	Taşpınar	"
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	"
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Denizli	İnanç	"
Elâziz	Altan	"
Eminönü	Yeni Türk	"
Eminönü	Halk Bilgisi	"
Giresun	Haberleri	"
Isparta	Aksu	"
İzmir	Ün	15 günde bir
Konya	Fikirler	Aylık
Merzifon	Konya	"
Milâs	Taşan	"
Muğla	Yeni Milâs	"
Niksar	Muğla	"
Trabzon	Ülker	"
Samsun	İnan	"
Sinop	19 Mayıs	"
Manisa	Dıranaz	"
	Gediz	"

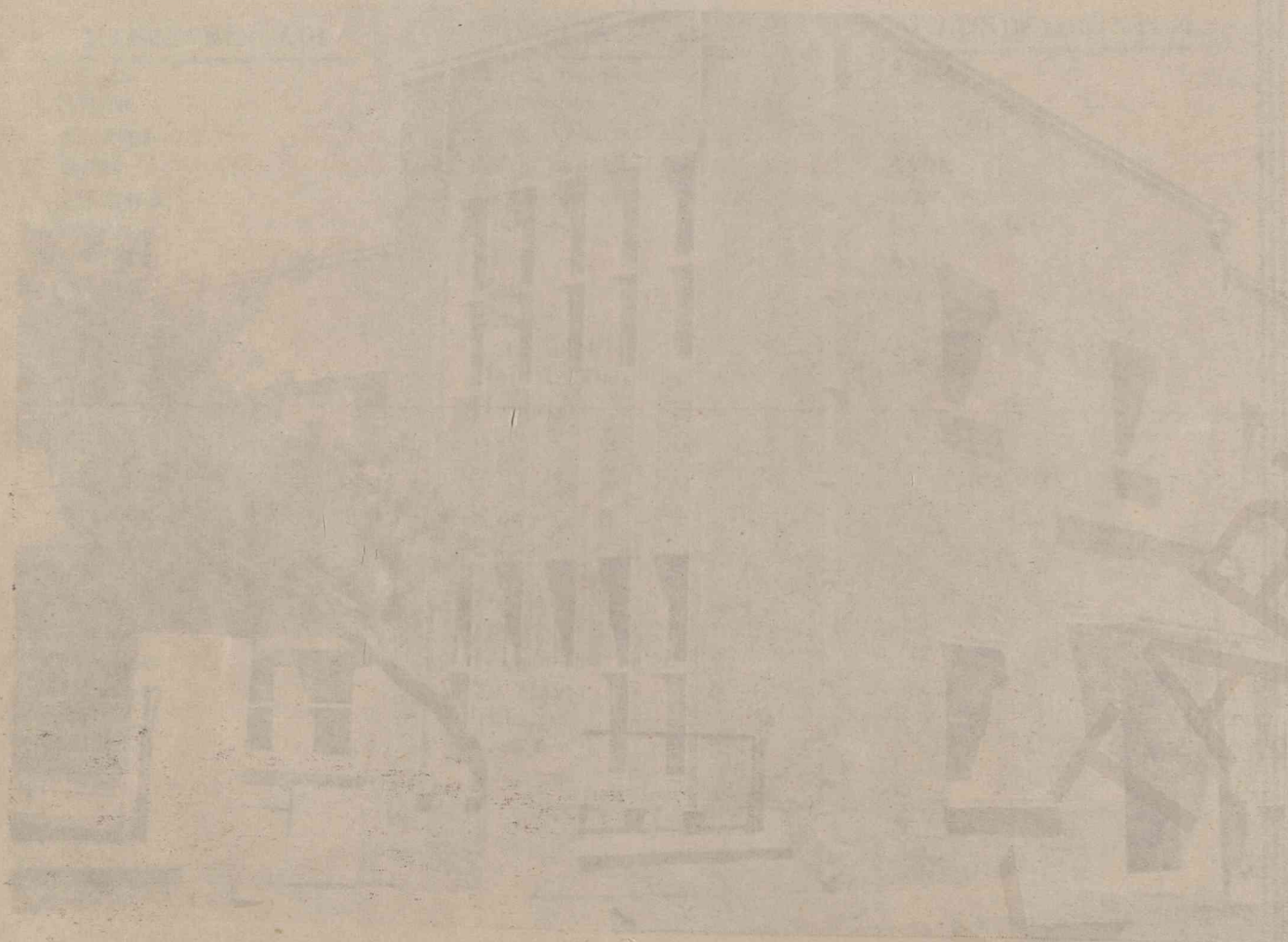
MANİSADA YENİ İMAR ESERLERİNDEN PARTİ BİNASI..

MODERN GÖNÜL SARAYIMIZ, C. H. PARTİ BİNAMIZ..

MAKING A NEW IMAGE FOR THE PARTI BINAIS

WALKEVEREIT BINAIS

MODERN SCHOOL BUILDING C. H. PARTI BINAIS

TUP